

Gräsö hembygdsförening

Strömmingsfisket har förekommit under många sekler och fortsätter ännu idag fast med väsentligt skilda redskap och metoder. Det var tidigare allmänt att utöver de många sysslorna på gården ”gå till sjön och gäla strömming”. När fiskesäsongen började på våren och hela sommaren när fiskebåtarna ”kom i land” på morgonen skulle strömmingen tas om hand. Den skulle skakas loss från skötarna, ösas upp i en stor låda och sedan var det klart att börja ”gäla”.

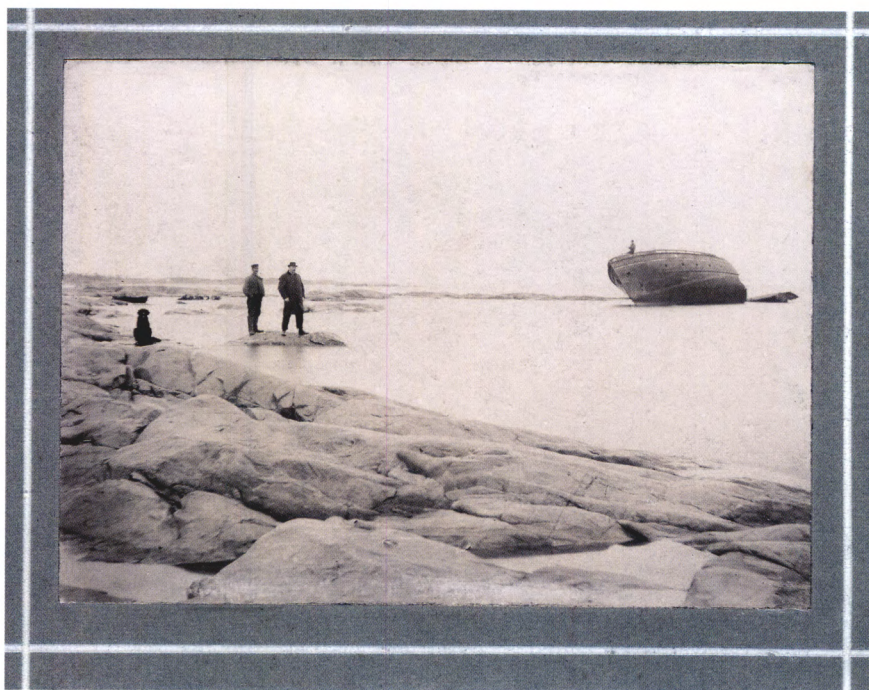
Här deltog alla i familjen som kunde komma ifrån; de som skulle sköta djuren fick vara hemma. När strömmingen var ”gälad” skulle den sköljas ren och till det användes korgar gjorda av kluvna rottrådar. Nu var strömmingen klar att ”saltas” i stora kar rymmande flera hundra kilo. Fotot visar strömmingsfiske vid Klockarboda, Gräsö på 1940-talet.

Fotografokänd. Texten är hämtad ur Bondefiske på Gräsön av Oscar Andersson.

Hösten börjar göra sig märkbar. Sista skörden är under tak, d.v.s. potatisen. Vindar med kulingstyrka sliter loss löv som gulnat. Fotogenlampan i kökstaket tänds, en stilla stunds avkoppling efter dagens arbete, tills kvälens arbetspass med djuren tar vid. Det blir nu längre mellan ”skötnätterna” i oktober. De kraftiga vindarna och långa mörka nätterna ger större risk med skadade redskap. Nu är också höstplöjningen i full gång innan det börjar frysa till. En kaffepaus i höstplöjningen är välförtjänt. JanJans-Karl och Erika med hästen Nellie vid Söderboda på Gräsö.

Foto Eric Lindblad. Text är hämtad ur Bondefiske på Gräsön av Oscar Andersson.

Olyckorna i Gräsö östra arkipelag är många då skepp förlist och människoliv spillts. Lotsångaren Ring strandade 12 december 1898. I *Östhammars Tidning* kunde man bl.a. läsa följande: Rings haveri ägde rum under våldsam storm och snöyra samt stark strömsättning, som bragte ångaren för långt söder ut. Befälhavaren trodde sig vara tre sjömil från Örskärs fyr då Ring plötsligt törnade på en grundknöl på endast 2.1 meters vatten. Ångaren erhöll en väldig läcka och det blef genast tydligt att den måste överges.

Man skyndade att sätta ut båtarna i den upprörda sjön. En af dessa krossades genast, i de två andra sprungo den tretton man starka besättningen samt restauratrisen och städerskan. I köld mörker och snöstorm började nu en ansträngande rodd innemot Örskärs östra sida.

Fotograf okänd. Textutdrag ur Östhammars Tidning.

Lantbrevbärare Edvard Eriksson, "Post-Edvard", på linjen Öregrund–Norrboda 1909–44.

Mellan 1 april 1909 och 1927 forslades posten två gånger i veckan den 20 km långa linjen Öregrund–Norrboda på Gräsö, därefter fyra gånger per vecka. Därvid hade posten förts över sundet mellan Öregrund och Gräsö med roddbåt och på Gräsö med cykel. Vägen var dålig och posten vägde 30–40 kilo. Arvodet var 3 kronor per tur och fr.o.m. 1920, 8 kronor per tur. Om sommaren cyklade han, men det fanns 37 grindar att öppna och stänga på vägen.

När han hjälpt någon i byarna på vägen, vanligtvis med snus eller jäst, vankades kaffe, ibland 17 gånger per dag, berättar Edvard.

Fotograf okänd. Text hämtad ur Öregrunds historia av Gösta Öberg.